

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 04 Nisan 2022
Sayı : 2196

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
ve gerekçesi ekte sunulmuştur. 31.03.2022

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. Jale Nur SÜLLÜ
Eskişehir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 5 Nisan 2022	Esas No: 2/4359

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİGİ
0 4 Nisan 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 4 Nisan 2022
No. 994869
EEYS ve AKTARILMIŞTIR

GEREKÇE

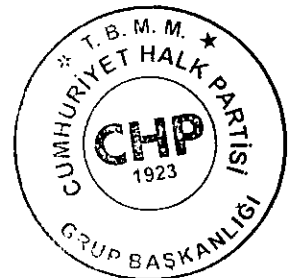
Toplumsal cinsiyet, doğumla ailede şekillenmeye başlayan, okulda, işyerinde yaşamın her alanında toplumsal olarak gelişen ve değişen koşullarla pekişen; topluma ve kültüre göre farklılaşan cinsiyet kimliğidir. Toplumsal cinsiyet kimliği, biyolojik cinsiyetin dışında toplum tarafından bireylere yüklenen roller, sorumluluklar, kalıplar, yargılara ilişkindir. Bu yargıların, rollerin, sorumlulukların kadın-erkek açısından dengeyi bozacak şekilde dağılımı olan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ise kadınların iş yaşamında yeterince yer alamaması, siyasette yeterince yer bulamamasından, kadına yönelik şiddet ve kadın cinayetlerine uzanan çizgide kadınların yaşadığı ve mücadele verdiği sorunların temel kaynağıdır. Kadın ve erkek arasında eşit hakları, sorumlulukları ve fırsatları bu ötekileştirici tanımlardan ayrı olarak ifade eden toplumsal cinsiyet eşitliği hem kadınların hem de erkeklerin çıkarları, ihtiyaçları ve önceliklerini dikkate almak ve farklılıkları korumak anlamını taşımaktadır. Bu kavram bir insan hakları ilkesi olup, sürdürülebilir kalkınmanın ön koşuludur. Birey odaklı kalkınma, dolayısıyla toplumsal kalkınmanın sağlanması toplumsal cinsiyet eşitliği çerçevesinde oluşturulabilecek politikaları gerekli kılmaktadır. Bunun içinde öncelikle toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mevcut durumu ile ilgili sağlıklı analiz yapılması gerekmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mevcut durumu ile sağlıklı analiz yapılması ise özellikle verilerin toplumsal cinsiyet bağlamında toplanmasını gerekli kılmaktadır. Kamu politikalarını geliştirirken toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplanması, sorgulanması, kullanılması ve veriye dayalı politika söylemlerinin oluşturulması önemlidir. Bu veriler, ülkeler arasındaki ve ülke içindeki toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin durum karşılaştırmalarında ve bu karşılaştırmalar sonucu yapılması gereken çalışmaların belirlenmesinde kullanılmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılığının küresel ölçekte, her alanda yaygınlaşan kullanımı verinin toplanma ve yorumlanma süreçlerini de önemli noktaya taşımıştır. Politika yapıcılarının ve uygulayan kurumların toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı çalışmalar yaparken, kullanılacak verinin toplanması ve tarafsız yöntemlerle yorumlanması için sürecin yasal düzenleme ile güvence altına alınması gerekmektedir. Ayrıca toplumsal cinsiyete ilişkin nicel ve nitel veri üretilmesinin yaygınlaşması, toplumsal cinsiyete duyarlı veriyi kullanan politika yapıcılar ve eşitliğinin sağlanmasını hedefleyen tüm kesimlerin kullanımına açılması gerekmektedir. Bu süreç sağlıklı olarak gerçekleştirildiğinde sosyal, kültürel ve siyasal yaşam başta olmak üzere pek çok alanda eşit katılımın gerçekleşmesi için atılacak adımlar ve karar mekanizmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin kalıcı hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Ayrıca, verilerin toplumsal cinsiyete

toplanması, toplumda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında en temel araçlardan biri olan toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme için bir altlık oluşturacağı gibi, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin uygulanmasında da temel gerekliliklerden biri de yerine getirilmiş olacaktır.

Ülkemizde ihtiyaç duyulan alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesini, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını sağlamak ile yükümlü olan Türkiye İstatistik Kurumu'nun amaç, çalışma usul ve esaslarını düzenleyen 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile düzenlendiği görülmektedir. Ancak, Kanun'da verilerin toplanmasının düzenlenmesinde cinsiyet ayrımına özellikle vurgu yapılmadığı görülmektedir. Bu da ülkemizde genelde Türkiye İstatistik Kurumu verileri resmi veri olarak kabul gördüğünden, gerek yürütülen bilimsel araştırmalarda gerekse politika yapımlarında verilerin cinsiyet açısından ayrıştırılması zorluğuna neden olmaktadır. Verilerin cinsiyet açısından ayrıştırılamaması da toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde politikaların oluşturulmasında zorluk yaşanmasına neden olmaktadır. Vermiş olduğumuz kanun teklifi ile 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 3. Maddesi'nde önermiş olduğumuz düzenleme ile toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı veri toplanmasının sağlanarak, ülkemizde oluşturulacak politikalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesinde atlık ve kolaylık sağlanması hedeflenmektedir.

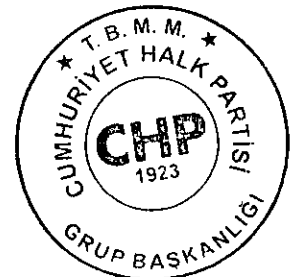

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun İkinci Kısım Birinci Bölümü'nde Resmi İstatistik Programı başlığında yer alan 3. Maddesi'nde program kapsamında yer alan verilerin toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplama yöntemi çerçevesinde yapılmasının sağlanması yoluyla, toplumsal cinsiyet eşitsizliği konusunda yapılacak sağlıklı analizlerin, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması yönünde uygulanacak politikalarda yol gösterici olması hedeflenmektedir.

MADDE 2- Yürütme Maddesidir.

MADDE 3-Yürürlük Maddesidir.

**5429 SAYILI TÜRKİYE İSTATİSTİK KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5429 Sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun İkinci Kısım Birinci Bölümü'nde Resmi İstatistik Programı başlığında yer alan 3. Maddesi 2. Fıkrasında "tespit edilmesi ve izlenmesi için gereken" ibaresinden sonra "istatistiklerin toplumsal cinsiyet duyarlılığında toplanılmasını kapsar" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2-Bu Kanun, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini, Cumhurbaşkanı yürütür.

